

לדבר שלקום

מיסודו של המלובן ראש המקובלים הגאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זיע"א

י-ם	ת"א	ח'פ"ה	ב"ש
6:51	7:09	7:12	7:10
8:08	8:10	8:11	8:08
8:51			

דבר ה'

טאנר השבעות באת מו"ח ע"ה
המקובל רבי בנימין שמואל'ל שיע"א

אתה תהיה שר הביטחון!

למחרת, כאשר רבי זושא נשא עיניו והכריז כדרכו 'זושא רעב', עמד שמשו בחוץ ולא נענה לקריאתו. אלא שאז להפתעתו, נכנס אדם זר עם מגש עמוס במטעמים והגישו לפני רבי זושא. משיצא הלה, ניגש השמש להלך ושאלו לפרש הענין, מה ראה לנכון להביא לפני רבי זושא ארוחת בוקר כה מפוארת. ענה הלה, כי הוא אורח בעיירה, ובאותו בוקר כאשר צעד בדרכו לתפילה, נתקל בשולולית גדולה אשר לא אפשרה את המעבר ברחוב, משהתבונן כה וכה ראה והנה הניחו העוברים ושבים קורת עץ גדולה בכדי לאפשר מעבר צר עליה, אלא שבאותו רגע עבר שם הלך עני ומרופט. מיודענו חמד לו לצון, ובעט בקורה, כך שאותו הלך נפל והתרטב כולו במי השולולית הבוציים.

משחזר האורח לאכסנייתו, סיפר לבעל הבית את אשר אירע עם אותו הלך עני. מששמע זאת בעל הבית התחדדו חושיו, ומיד החל מברר לפרטי אותו עני, כיצד היה נראה ואילו בגדים לבש, לאחר חקירה קצרה נחרד בעל הבית וסיפר לו כי ההלך העני היה לא אחר מאשר רבי זושא הצדיק. האורח שלא ידע את נפשו על אשר עולל, ביקש מהאכסנאי עצה כיצד לפייס את הצדיק, והוא יעץ לו שיכין ארוחה דשנה ויבוא עמה לצדיק ויבקש את סליחתו, ואכן כך הוא עשה.

לאחר מכן, כאשר נכנס השמש לרבי זושא, פנה אליו רבי זושא בחיוך ואמר לו: רואה הינך, כי אכן הקב"ה הוא זה שמפרנס אותי ומאכיל אותי בכל יום, ואתה אינך אלא שליחו של הבורא. משלא רצית לעשות שליחותך, הרי שהרבה שלוחים יש לו למקום... הנה כי כן, רואים אנו כי בעת שלא שאל הר"ר זושא זי"ע "מה אוכל", אזי נמשך אליו השפע מן השמים בלי הפסק כלל, וכפי שביאר לנו אחיו הקדוש רבי אלימלך משמו.

"הבוטח בה' חסד יסובבנו" - נדע ונאמין כי כאשר נשים בטחוננו בבורא הכל יכול, אזי נמצא מזור ותעלה לכל בעיות הפרנסה ושאר הצרות, ונהיה מוקפים בחסדים עליונים בכל עת ובכל שעה. שבת שלום ומבורך.

מספר הגאון הקדוש בעל 'היכל הברכה' מקאמארנא זי"ע, (פרשת ואתחנן, דף לה:.) מה ששמע בעצמו מפי קדשו של הרבי ר' זושא זי"ע. שבזמן ענייתו של הר"ר זושא זי"ע, היה משמש בעיר אוסטראה, והיה דרכו בקודש שהתענה שנים ושלשה ימים רצופים, ואח"כ היה הולך לבקש מאיזה בעל-בית שיתן לו לחם להשיב נפשו.

פעם אחת אמר ר' זושא זי"ע בלבו, שללכת ולבקש לחם - הוא חסרון באמונה. ולכן קיבל על עצמו שמעתה יבטח באלהיו באמונה שלימה, ולא יבקש מזולתו כלום. וכן עשה, שלאחר שהתענה שלשה ימים כדרכו, לא ביקש משום אדם כלום, וכך לא היה מי שיתן לו שום דבר. ונעשה מזה רעש גדול בשמים, כי אף שהיו שם אנשים כשרים הרבה [העיר אוסטראה בימים ההם הייתה עיר מלאה חסידים ואנשי מעשה], מכל מקום לא היה מי שראוי שתזדמן לפניו מצוה גדולה כזו - לקיים נפש קדושה זו. ומשלא בא איש לעזרתו, עשה לו הקב"ה נס, וברא שני 'מעיינות' בפיו, האחד הוציא דבש והאחד הוציא חלב, ושלשה חדשים היה ניזון מזה.

אחר עבור שלשה חדשים, בא אליו איש אחד ואמר לו: "זושא, קח לך ששה גרושים וקנה לך לחם", ומיד ברגע ההוא נפסק שפע החלב ודבש. כך סיפר הצדיק למורי - חמי [הוא הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זי"ע]. ומסיים הרב: "הרי תראה אחי, שנח לפני השם יתברך לשנות סדרי בראשית, מלתת דורון וזכות מצוה למי שלא זכה וראוי לזה".

רבי זושא רעב

עוד מסופר, כי מנהגו של רבי זושא מאניפולי היה, שבכל יום בבוקר אחר התפילה, היה עומד ונושא עיניו לשמים, ואומר להקב"ה "זושא רעב", ומיד היו מכניסים לו השמשים את האוכל. פעם אחת, אמר השמש לעצמו: מדוע הרבי אומר זאת בכל יום, כאילו המזון ניתן לו בזכות אמירתו, והלוא אני הוא שמכניס לו את האוכל מידי יום! כעת אנסה ואראה, אם לא אביא לו אוכל יום אחד, מה יעלה בגורלו, וכך עשה.

"וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָכֶם וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָהּ" (כה, א-ב)

כתב הרב כלי יקר על מצות השמיטה: טעם מצוה זו - להשריש האמונה בעם ישראל, כי חשש הקב"ה, פן בבואם לארץ ישראל יתעסקו בעבודת האדמה וישכחו את ה' ויסירו ביטחונם ממנו, ויחשבו כי כוחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה, והם הבעלים ואין זולתם. על כן הוציאם השם יתברך ממנהג הטבע, כי דרך אומות העולם לעשות בשש שנים - שתי שנים זרע, ואחת בור, כדי לא להכחיש כוחה של האדמה. והקב"ה אומר: שש שנים תזרע שדך, מידי שנה בשנה, ואני מבטיחך לתת כוחה בכל שנה. ומלבד זאת, בשנה הששית - וצוית את ברכתי וכו' ועשת את התבואה לשלש השנים. וע"י כל המופתים הללו תדע, כי לי הארץ. ועל ידי זה יהיו עיניך נשואות אל ה' תמיד ותבטח בו יתברך. ע"כ.

נשלא שואלים מה נאכל - מקבלים את השפע

והנה ידוע, מה שאיתא ב'נועם אלימלך' בשם אחיו הרה"ק הר"ר זושא זי"ע על הפסוק (להלן כה, כ): וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית גו' וצוית את ברכתי לכם. שכאשר ברא השם יתברך את העולם, ברא בו צינורות המושכים שפע לצרכי בני אדם, ובאופן שהשפע לא יפסיק כלל. ורק כשהאדם נופל ממדרגתו, ואין לו בטחון בבורא ברוך הוא, אזי בזה הוא מפסיק את השפע, ואז צריך השם יתברך לצוות מחדש על השפע כמו מתחילת הבריאה.

וזהו מה שמלמדת התורה, שאם יבטח האדם בה' ולא ישאל כלל מה יאכל, לא יחסר לו כל טוב. אך גם אם "תאמרו מה נאכל", וע"י זה תגרמו ח"ו שתפסיקו השפע, הבטיחה התורה הקדושה ש"וצוית את ברכתי לכם", היינו שיחדש השם יתברך את השפע בברכתו, כלומר, שיצטרכו ציווי מיוחד על זה. ע"כ תורף דבריו הקדושים.

ספרי שבועות עכשיו על המדף

חנות ספרי הישיבה 'סגולה'

רחוב שילה 4 ירושלים ☎ 02-644-33-00

עמל ויגיעה בתורה

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, א)

אם בחקתי תלכו - יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו וגו' הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה (רש"י).

א. תני דבי אליהו, לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי (ע"ז ה, ב). ובתורת כהנים איתא: שהמקום מתאוה שעם ישראל יהיו עמלים בתורה.

ב. כשאדם עמל ויגיע בתורה בכל כוחו הקב"ה עוזרו להבין ולהשכיל ולהשיג דברי תורה ומצותיה ומידותיה הטובות והישרות הקדושות והטהורות כמו שנאמר (משלי ב, ב) אם תבקשנה ככסף וגו' (חומש עבד המלך).

ג. אין דברי התורה מתקיימים במי שמתרפה עצמו עליהם ולא בלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליה ומצער גופו תמיד ולא יתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו (שו"ע יו"ד רמו, כא).

איסור הונאת ממון

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" (יד, כה)

אל תונו איש את אחיו זו אונאת ממון (תורת כהנים, רש"י).

א. איסור אונאה היא גם על המוכר שלא יאנה את הקונה לדרוש ממנו מחיר גבוה יותר על המקח, וגם על הלוקח שלא יאנה את המוכר לקנות ממנו במחיר נמוך יותר. וכל המאנה את חברו עובר באיסור לאו (עיין שו"ע חו"מ רכז, א).

ב. כשהאונאה היתה ביותר משישית, וכגון שמכר לו שוה שש שקל בשמונה שקלים יכול הלוקח לבטל את המקח לגמרי ולדרוש את כספו בחזרה.

ג. מוצרים שיש עליהם פיקוח ממשלה או מנהג סוחרים, וכגון לחם וחלב וכיו"ב, אפילו הונאה פחות מששתות אין בה מחילה וחייב להחזירה (דיני ממונות ח"ב ש"ב הלכה ג).

ד. גם במטבעות יש אונאה וכגון הבא לפרוט דולרים אצל חברו אם פרט לו בשישית יותר ממחיר שנהגו לפרוט בשוק הוי אונאה (סימן פ"א רכז ס"ז).

ה. אסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם, כגון אם יש מוס במקחו צריך להודיעו ללוקח. אפילו הוא גוי, וכגון המוכר לחברו דירה או רכב וכיו"ב, אסור לו להסתיר ממנו הפגמים שבמקח.

ו. מה שנפסק (עיין חו"מ רכז, כט) שבקרקעות אין הונאה, הוא לענין חזרת הממון אבל איסור לאו קיום בקרקעות ובכל דבר (חומש עבד המלך בשם הרמב"ן וספר החיניוך).

להקיף על תכילה וקריאת שמע בזמנם

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה" (כה, א) שש שנים תזרע שדך וסופי תיבות: שמ"ע, שהוא ר"ת: שחרית מנחה ערבית. ובא לרמוז שיזהר בקריאת שמע ובשלוש התפילות לבל יעבור זמנם, כמו שכתב מר"ן ז"ל בשלחנו הטהור, כי אין לזוז ולהפיל ח"ו מדבריו שום תיבה.

ומאור עינינו הבעש"ט ז"ל, היה נזהר להתפלל בכל יום עם נץ החמה כותיקין, ככתוב בצוואות הריב"ש. ואם לא היה לו מנין, היה מתפלל גם ביחידות.

וכל כך גדולה המעלה של הקורא קריאת שמע לפני יציאת השמש, עד שאמרו (ברכות כב:) ירד לטבול, אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תנץ החמה, יעלה ויתכסה ויקרא. ואם לאו, יתכסה במים ויקרא. הרי לנו גודל ערך המצוה לקרות קריאת שמע קודם הנץ, ותיכף ומיד לסמוך לה את תפילת העמידה. וכתב מר"ן ז"ל (סימן נח ס"א) ומי שיוכל לכונן לעשות כן, שכרו מרובה מאד. ויזכה לענוה ולשמחה, כמו שאמרו (ברכות ט:) על הפסוק (תהלים עב, ה): "ייראוך עם שמש". (ילקוט המוסר ואבני השמים)

מכירת חולי לגוי

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" (יד, כה)

ב'ספר חסידים' (סימן תמה), הובא מעשה בחולה אחד שהגיע עד שערי מות, והיה שם איש אחד שאמר בבדיחותא לחולה: "תמכור לי החולי שלך". ענה לו החולה: "אם תתן לי כך וכך ממון, אמכור לך החולי". אמר לו האישי: "אתן לך". מיד עמד החולה ושב לאיתנו, והשני חלה ומת תחתיו.

ומעשה דומה הביא החיד"א ז"ל בהגהותיו 'ברית עולם' על הספר חסידים שם, וזו לשונו: "וגם אני שמעתי מאדם גדול שראה בעיניו גוי שמכר החולי, והמוכר נתרפא, והקונה תיכף נלכד בחולי רחמנא ליצלן".

ועיין בשו"ת 'חתם סופר' (יו"ד סימן שלט), שנשאל מאחד על דבר כהן שיש לו חולי נכפה [-מחלת הנפילה, אפילפסיה] רחמנא-ליצלן, ונמצא בספר שיש לזה תרופה שיתן החולה את ידו ליד ערל מת, ויאמר לחש: "קח ממני החולי שאינו מזיק לך, ולי אתה מטיבו", וכבר ניסה אחד רפואה זו ונתרפא. והתירו 'חתם סופר'.

הענוה תנאי לזכות לתורה

"אם בחקתי תלכו" (כו, א)

תלכו נוטריקון: ונפשי כעפר לכל תהיה, כי אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כעפר. (תפוחי חיים)

ללמוד וללמד

כתב רש"י: אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה. עמל ר"ת: על מנת ללמוד, על מנת ללמד, על מנת לשמור, על מנת לעשות, על מנת לקיים. כי זו מטרת הלימוד, ללמוד וללמד לשמור ולעשות (זמרת הארץ).

לכל נפש מישראל יש שפע מיוחד

"ונתתי גשמיכם בעתם" (כו, ד)

כתב השפת אמת (פרשת בחוקתי תרמ"ג) כי יש לכל נפש מישראל שפע מיוחד, וכמו כן יש בכל שעה שפע מיוחד, וכן לכל מקום. ועל ידי התורה יכולים להעלות ולדבק כל הדברים בשרשם. וזהו: גשמיכם - המיוחד לכם, בעתם - המיוחד לאותו השפע, וזו עיקר ההבטחה, שבכח התורה נוכל להעלות הכל לשורש.

סגולות לזרע של קיימא (ב)

ז. אמר רבנו האריז"ל לאדם אחד סגולה לבנים שיזהר מאוד וגם יזהיר אחרים להוסיף תוספת שבת מחול על הקודש גם בכניסת שבת וגם ביציאת השבת (סגו"ב, כז בשם משפט צדק).
ח. לקיים מצות הכנסת אורחים. וזה כולל מעשי חסד ללא קבלת תמורה כלל ועיקר (סגולות ישראל).

(גימטריא של הוי"ה עם אדנות) ויוסיף אח"כ 13 מטבעות (גיל פעמיים) ויהיו בידו סך הכל 104 מטבעות, (גיל פעמיים "בן"), ויתנם לתלמיד חכם, עניו ועני. והוא תיקון לעוון אדם הראשון, ועוון העגל ופגם הברית, והוא סגולה לחשוכי בנים, ומקרב הגאולה. (מועד לכל חי סימן ח ס"ו).

ה. יזהרו לחלק תמיד שמן לעניים יראי ה' לצורך נרות מצוה דהיינו נרות שבת ויום טוב, ונרות חנוכה (שם).
ו. יפריש לצדקה בערב חג השבועות 91 מטבעות

שאלה: קנה מקרר יד שניה ואחר כמה ימים של שימוש חדל מלפעול, האם חייב המוכר?
 תשובה: אין לך מקח טעות גדול מזה, וחייב המוכר להחזיר לו את כספו, שהרי ברור שאין אדם קונה מקרר ליום או יומיים אלא לזמן ממושך, וכמובן כל זה דווקא שהתברר אצל מומחה שהקלקול התחיל כבר אצל המוכר (ש"ת מנחת יצחק ח"א ס"י קס"ח).

שאלה: בית כנסת שרוב המתפללים בו רוצים להפעיל מאווררים בימי הקיץ ויש מעט אנשים שמתנגדים, האם יכולים הרוב להפעיל המאווררים?
 תשובה: הולכים אחר רוב המתפללים, מכיוון שגם למיעוט אין בזה היזק אלא צער, ועל המיעוט להרחיק את עצמן (ש"ת שבט הלי ח"ט ס"י רחצ).

שאלה: חשב בליבו ליתן צדקה לפני או שגבאי צדקה המקבץ נדבות בבהמ"ד ולאחר מכן לא מצאו, מה דינם של המעות?
 תשובה: יכול להחזיק המעות לעצמו וא"צ לתנם לצדקה (עי' ש"ת קנה בושם ח"ב ח"מ ס"י ק).

שאלה: אני עובדת בבית בשעות הבוקר, האם מותר לי להתפלל תפילת שחרית עם פיג'מה ונעלי בית?
 תשובה: כיון שאין דרך אדם לעמוד לפני אנשים גדולים כשהוא לבוש בפיג'מה ונעלי בית ק"ו שאין

רבי בן ציון אטון - כ"ט אייר

הגה"צ חכם בן ציון אטון זצ"ל הינו בן ונצר למשפחה מיוחסת שמוצאה מהעיר מונישר ביוון. רבנו נולד בירושלים בשנת התרנ"ה [1895]. לאביו רבי מאיר אטון שהיה מנכבדי היהודים בירושלים.

משחר נעוריו הסתופף רבנו בצילם של רבני ירושלים ולמד מהם תורה ומידות. רבנו התחנך בישיבת הספרדים "תפארת ירושלים" ברובע היהודי בתקופתו של הראשון לציון רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל לפני שהתמנה לרב ראשי ביפו "חכם באש". כמו כן למד רבי בן ציון אטון שנים רבות בישיבת "פורת יוסף". רבינו שילב גאונות בתורה עם צידקות בתפילה והיה בבחינת עמוד התפילה והתורה: תלמיד חכם במובן של עוסק בתורה. בעל תפילה ותוקע מיוחד במינו. הוא שימש כחזן בבית הכנסת האמצעי "קהל מיד" [אחד מ-4 ביהמ"ס על שם וכן יוחנן בן זכאי] שברובע היהודי. בעבורו לפני התיבה שימש כשליחו של ציבור במלוא מובן המילה. בתפילתו. בקולו החנון, ברגש ובערגתו בתפילה. היה שופך את שיח שפתותיו לפני בורא עולם. עד כדי בכי. מספרים עליו שגם בברכו "ברכת המזון" בהזכירו את ירושלים ובית המקדש היה בוכה. כל זמנו היה מוקדש לתפילה ולתורה ולא עסק בדברי חולין, שיחה בטלה והבלי העולם הזה גם התרחק מהתענוגות ואף מיעט באוכל, וכל זאת בהצנע לכת. על רבנו ניתן לומר שבזכות צדיקים שכמותו. הדור מתקיים. ואכן, שתי תכונות אלו היו בולטות ברבנו: לא פסיק פומיה מגירסא והיה מרי דצלוחת - אבי התפילות.

ואנחנו זוכרים אותו שהיה חזן "בפורת יוסף" בימים הנוראים ובזמן התלמוד וכן בעצרות היה מתחיל הסליחות מהפזמון יה שמע אבינוך והכל בכוננות ובתחנונים פלא פלאות.

רבינו המשיך את שולשלת הזהב של חכמי הספרדים והוא אכן היה משרידי החכמים בדורות האחרונים. רבנו לא שימש בתפקיד רשמי ברבנות. מסופר שבתקופת מלחמת העולם הראשונה נתבקש רבנו לשרת בצבא הטורקי ונתקד מספר פעמים בשל כך ולבסוף שוחרר. באחת הפעמים לפני מעצרו ובקרב בית הסוהר "קישלה" הוחזק ונתפס ע"י חיילים ונפל על רגליו. באותו זמן נודמו למקום עוברי אורח שיירת גמלים שהיו בדרכם לסוריה. ניצל רבנו את ההזדמנות בכך שיכל לחמוק ממאסר ומשרות בצבא הטורקי שילם להם שיקוהו עימהם ויצא איתם לסוריה וכל זאת בזכות מספר מעות שנתן לו סבו שהיו בכיסו.

אחת מהנהגותיו של רבינו היתה תפילת "תיקון חצות" בחצות היום בימי בין המצרים.

באחרית ימיו סבל רבנו בעיניו וראייתו נחלשה. אולם גירסא דינקותא סייעה לו והוא ידע בעל פה תורה. משנה וגמרא. מעשה שהיה כשתלמידי ישיבת "בעל" היו באים לרבנו ולומדים לפניו. פעם אחת ניסו "לבחון" אותו דילגו על שורה בלימודים בסוגיה סבוכה. רבנו מיד העמידם על "טעותם" וביקשם לחזור לשורה אשר הושמטה. בנו הוא הגאון הגדול רבי שבתאי אטון זצ"ל ראש ישיבת "ראשית חכמה". ביום כ"ט אייר בשנת התשל"ה [1975] נתבקש רבנו בישיבה של מעלה (ארזי הלבנון).

לעמוד ולהתפלל כך לפני מלכו של עולם ורק יולדת או חולה שטורח גדול להם להתלבש יש להקל להם להתפלל כך (עי"פ שר"ע ס"י צא סע"ה).

שאלה: מצא חפץ שמבוטח בחברת ביטוח ואין הפסד למאבד האם חייב להחזירו לבעליו.

תשובה: אף בחפץ שמבוטח בחברת ביטוח שאם יאבד ישלמו לבעליו את ערכו, אין בכך לפטור את המוצא להחזיר את האבידה לבעליה שהתורה לא תלתה חיוב זה בהפסד שיהיה למאבד אם לא ישיבו לו את האבידה אלא בכל מקום שהאבידה עצמה שווה פרוטה חייב להחזיר (ש"ת חלקת יעקב ח"מ ס"י כ"ב).

שאלה: אני נוהג ב"ה להפריש מידי חודש מעשר כספים, האם אני יכול לקזז מתוכם את ההוצאות עבור ילדי הגדולים שאיני חייב מהדין לפרנסם?

תשובה: מותר לקזז מדמי המעשר את פרנסת ילדי שמעל גיל 6, והיותר טוב שיתנה מראש לפני שיכנס לו המשכורת שיוכל לעשות במעות המעשר כל מצווה שירצה כפי ראות עיניו (ש"ת ציץ אליעזר ח"ט ס"י א', יח"ד ח"ג ס"י ע'ו).

שאלה: אפיתי עוף בתנור, ואח"כ אפיתי לחמים בתנור [מיד כשהתנור עדיין חם] האם צריך להמתין שש שעות מאכילת הלחמים?

תשובה: א"צ להמתין כלל שש שעות אחר אכילת העוגה או הפת בין אם התבשל עם תבשיל חלבי נוזלי בין אם התבשל עם תבשיל חלבי יבש א"צ להמתין שש שעות (עיין ש"ך י"ד ס"ד פ"ט ס"ק י"ט, והגהות הגר"ע א"ש).
[הרבנים המשיבים:] הרה"ג משה בנירזי והרה"ג ינון שמש]

לימוד הקבלה בכלל ישראל

בשבועות הקודמים בארנו בענין לימוד הקבלה שיש בכללות ד' חלקים בעסק הקבלה, וברצוני לבאר כעת את עניינם בקיצור.

החלק הראשון הוא גירסת הזהר השייכת ודאי לכל עם ישראל, ואפילו תינוקות יכולים לגרוס הזהר ותועלת גדולה היא לזיכוכ הנשמה. בספר שבחי האר"י ז"ל (עמ' נא) כתב בענין בעל תשובה אחד שבא מקושטא שאמר לו האר"י"ל ללמוד בכל יום עשרה דפים מהזהר "הלשון לבד בלתי שום הבנה". ורבינו הרמח"ל בסוף קונטרס "דרך עץ חיים" הנדפס בסוף ספר מסילת ישרים כתב "והראיה מספר הזהר שאע"פ שאינו מבין הלשון מסוגל לנשמה" ע"ש.

החלק השני הוא מושגי הקבלה השופכים אור על כמה הלכות והנהגות שאנו נוהגים במהלך הימים הן בתפילות ומעשה המצוות והן בהנהגת האדם במהלך היום, רבינו הבא"ח השתמש במושגים אלו ואפילו בכמה כוונות שראוי לאדם לכיון אע"פ שאין דעתו רחבה עדין. כמובן שצריך אדם לשמור עצמו בקדושה כדי להכניס עצמו אל הקודש.

החלק השלישי הוא עיון הקבלה בזהר הקדוש ובסדר השמונה שערים שכתב המהר"ח"ו, ונראה שתנאי סף שאין בו מחלוקת הוא שצריך אדם תחילה לישא אשה ולקדש עצמו ורק אח"כ יעסוק בחכמת הקבלה, וכמו שמבואר בספר אור צדיקים (למהר"ם פאפירש סימן כב אות ל) שמי שאינו נשוי אסור לו ללמוד קבלה, וגם שיהיה על כל פנים למעלה מגיל עשרים שנה. והובא בכף החיים (סימן קנה סוף ס"ק יב).

אכן לגבי הגיל שבו ראוי לאדם לעסוק בקבלה נחלקו בו גדולי הדורות ובש"ת חוות יאיר כתב שלא ילמוד קודם הגיעו לשנת ארבעים, והרמ"ק בספר אור נערב (ח"ג פ"א) כתב: עוד צריך להגיעו לפחות לשנת העשרים, ואף אם יש שפירשו עד שיגיע האדם לשנת הארבעים אין דעתנו מסכמת בזה עמם, והרבה עשו כדעתנו והצלחנו. ועם כל זה הכל לפי טהר הלב כדפירשנו". וכ"ד המהר"ם פאפירש הנ"ל.

והחלק הרביעי הוא האדם השלם העוסק בתורה וכבר מילא כרסו בש"ס ופוסקים ועיקר לימודו ועיסוקו הוא חכמת הקבלה וכמו שכתב המהר"ח"ו בהקדמתו לשער ההקדמות. והרמח"ל בסוף ספרו דרך חכמה כתב שאחר שיגמור למלאות כריסו בחמת הפשט "אז יוכל למעט בהם מרגילותו הראשון, רק שיקבע להם שעות לשלא ישכחם. והמלאכות והחכמות החיצוניות כשידעם יניחם, אך למען לא ישכחם יחזור עליהן בהפנותו אל בית המים. ויחלק שעותיו 'באופן שיעיקר עיונו והשתדלותו יהיה באלקיות', ומכל שאר חלקי התורה לא יניח ידו, אלא ילמוד בהם דבר יום ביומו לחיבובה של תורה".

ח"י רגעים שהצילו חיים

של נמלי התעופה בעולם ובנתיבי הטיסה". אך ר' דיוויד לא ויתר, הוויכוח עלה לטונים גבוהים עוד יותר, גם אם נשמרו כללי הכבוד ההדדי, וכך למשך דקות ארוכות. "יכולתי כבר לצאת, לקחת את התפילין ואף לחזור", זעק ר' דיוויד.

בשלב מסוים הקברניט נכנע והודיע לנוסע ה'בעיית': "שמע, אני פותח לך את הדלת, רוצ' לתפילין שלך, אבל תדע שאין לך לאן לחזור. אני נועל אחרך את הדלת וטס, אני לא מוכן להמתין אפילו עשירית השנייה!".

דיוויד ניסה לשכנע שהוא כבר חוזר, שיחוס ויחמול עליו, אך הקברניט בשלו, ר' דיוויד ירד מהמטוס, רץ לכיוון הכסא, לקח את התפילין שלו, ואז הסתובב לאחור, ומיד פנה בריצה חזרה לעבר המטוס, אך זה היה מאוחר מדי, הקברניט מימש את איומו והמריא בלעדיו!

מנועי הסילון הרעישו, ובתאוצה קלה החלה ציפור הברזל בשעטה לקראת מעופה, הבעת אכזבה ניכרה על פניו, כל הרווחים שהיה אמור לקבל מהעסקה נמצאים בסכנה! כך הוא חשב לעצמו.

היום כבר ידוע, לצערנו, כי טיסה 175 של "יונייטד" - מעולם לא הגיעה ליעדה המקורי.

בשעה 8:14 המריא המטוס מנמל התעופה לוגאן שבבוסטון, והייתה בדרכה ללוס אנג'לס, לטיסה זו הצטרפו חמישה חוטפים (מחבלי אל-קאעידה), יחד עם 51 נוסעים ותשעה אנשי צוות. המטוס התרסק אל תוך המגדל הדרומי במרכז הסחר העולמי, בשעה 9:03 בבוקר, 18 דקות אחרי שהמטוס השני התרסק במגדל הצפוני.

התוכניות של המחבלים היו, ששני המטוסים יתרסקו בבנייני התאומים באותו זמן בדיוק, ועל כך הם התאמנו, וזאת בכדי לזרוע הרס גדול הרבה יותר וקטלני. ההדף האדיר מעוצמת הפגיעה יחד במגדלים, בשילוב רוח וחום לוהט, יגרמו לכדור אש ענקי שיתפשט בעוצמה, ויגרם לדליקה בממדים דמיוניים, מה שאמור היה להפוך למגה-פיגוע קטלני גדול בעשרות מונים מכפי שהיה במציאות. מומחים אמרו, כי במצב כזה לא ניתן היה למצוא אפילו ניצול אחד! אם כן מה גרם שהמטוסים לא התרסקו באותו הזמן? ומדוע היה הפרש בפגיעה במגדלים של 18 דקות? הפלא הגדול היה, שדקות ארוכות נמשך הוויכוח בין דיוויד מילר העקשן ובין צוות המטוס.

כמה זמן נמשך הוויכוח? 18 דקות בדיוק, ר' דיוויד חשב, כי הפעם הפסיד עסקה גדולה בגלל התפילין, אבל עכשיו הוא כבר יודע, שלא רק אירע לו נס והוא הציל את חייו, אלא זכה להציל חיים של הרבה מאד אנשים, כי באותן 18 דקות מהזמן שפגע המטוס הראשון במגדל הצפוני, מהבהלה שנוצרה הספיקו להתפנות ולהימלט אלפי אנשים מהמגדל הדרומי, שעדיין לא נפגע, דקות אלו נמשכו כמו נצח, כאשר אף אחד לא העלה על בדעתו שמטוס שני עומד להתרסק, הבהלה עשתה את שלה, אלפי אנשים ניצלו מן התופת האימתנית. הכל בזכות התפילין (ווי העמודים וחשוקיהם - תפילין, להגריי זילברשטיין).

ביום כ"ג אלול תשס"א, השתלטו מחבלים על מספר מטוסים, ועל ידם ביצעו פיגועים אכזריים בארה"ב, שניים מהמטוסים פגעו ומוטטו את הבניינים הידועים בשם "מגדלי התאומים" הנמצאים בניו - יורק. המטוסים פגעו במתכוון ע"י מחבלים צמאי דם, בהפרש של רבע שעה, פרק זמן שהציל חיי אנשים רבים שהספיקו לברוח מהבנין השני שטרם נפגע.

מה גרם לעיכוב של רבע שעה שהציל חיי אנשים רבים? ובכן, מעשה שהיה כך היה, ר' דיוויד מילר הוא איש עסקים צעיר, אשר נאלץ מעת לעת לטוס ברחבי ארצות הברית לפגישות עסקים, מלבד מזוודת המסמכים שלו ותיק ההיגיינה, הוא החזיק צמוד לגופו את תיק התפילין, העטוף בקטיפה, שעליה רקום D.M.

- באותיות זהב, ראשי תיבות של שמו באנגלית. יהודי יקר זה מקפיד שלא להפסיד תפילה במניין, שלא לדבר על מסירותו לומר קריאת שמע בזמנה.

באותו היום' היה אמור ר' דיוויד לטוס בטיסה של חברת "יונייטד", טיסה מספר 175 - לפגישה עסקית ממנה היה עתיד לעשות רווח כספי גבוה. שש שעות טיסה הפרידו בינו לבין העסקה, הוא המתין בטרמינל אחוז תזוית, כדי לשמוע בכריזה שהוא יוכל כבר לעלות למטוס, ולאחר פרק זמן לא ארוך, הקריאה המיוחלת נשמעה, ור' דיוויד החזיק בידו השמאלית את כרטיס הטיסה והדרכון יחד עם תיק הצד, ובידו הימנית החזיק את תיק התפילין.

הוא נכנס בזריזות למנהרה המובילה לכבש המטוס, ולפתע נשמע צלצול במכשירו הסלולרי הנמצא בכיס חולצתו, הוא הביט על הצג, וראה כי השם המופיע עליו הוא שמה של אשתו. "כן רבקה", ענה, ובתוך כדי דיבור - הניח את תיק התפילין על כסא עץ שניצב בסמוך, בכדי לסדר את הפלאפון על אוזנו, וכך המשיך לצעוד תוך כדי שהוא מדבר, עלה בזריזות לכבש המטוס, נכנס למטוס והתיישב על כסאו השמור לו. לאחר רגעים מספר, ראה כיצד דלת המטוס נסגרת אחרי הנוסע האחרון שעלה.

"להדק חגורות" - ביקש הקברניט, ור' דיוויד משך את החגורה כדי להדקה למושב, ולפתע פתאום הבחין כי 'תיק התפילין' איננו מונח על ברכיו כמו תמיד. היכן שכחתי אותו הרהר, ואז נזכר שהתיק מונח לא רחוק מכאן - במנהרה המובילה לכבש המטוס. אלא שלהוות, המטוס התחיל לנוע.

ר' דיוויד הנסער פנה לדייל וביקש: "אנא בקש מהטייס להמתין לי דקה. שכחתי את התפילין שלי במנהרה המובילה למטוס, זה בקושי 20 מטר מכאן". הדייל השיב לו בנימוס אמריקני: "סליחה אדוני, לא ניתן לממש את בקשתך, ישנו לוח זמנים מדוקדק". אולם ר' דיוויד לא ויתר, ואמר כשהוא מרים את קולו: "אני מבקש לשוחח עם הטייס, זה פשוט לא הוגן, יהודי לא יכול להישאר בלי מצות תפילין".

נוסעי המטוס הצטרפו אף הם למקהלה: "תנו לו לרדת תוך דקה וחצי הוא חוזר עם התפילין", אך קברניט המטוס התעקש ואמר: "סליחה אדוני, אתה לא ממונה פה על לוח הזמנים, עם כל הכבוד לתפילין שלך, לחברתנו יש כללים וחוקים. אנחנו תלויים בלוחות זמנים

סגולה נפלאה לערב חג השבועות

מהגר"ח פלאג'י זיע"א

"ערב חג השבועות יפריש צא' פרוטות וישלים עד שיעור ב' פעמים ב"ן (104 ש) ויתנם לתלמיד חכם עני ועניו.

והוא תיקון לעוון אדם הראשון ועוון העגל ולפגם הברית, והוא סגולה לחשוכי בנים ומקרב הגאולה" (ספר מעשה הצדקה דף קט ע"ב).

כל התורם סך 104 ש"ח רבני ומקובלי הישיבה יזכירו את שמו וב"ב ביום חג השבועות אחרי קריאת כל התהילים

02-624-9000

עלון זה יוצא לאור ע"י ישיבת המקובלים "נהר שלום" תכב"ץ רח' שילה 6 ירושלים ניתן להשיג בטלפון: 02-6222560 | ניתן לקבל את העלון מידי שבוע לתיבת המייל: ע"י שליחת בקשה למייל: m6222560@gmail.com **לתרומות או למסירת שמות לכדיון נפש ע"י מקובלי ורבני הישיבה בטלפון: 02-624-9000**

פדיון נפש

בכוונות הרש"ש ע"י מו"ר המקובל רבי בניהו שמזאלי שליט"א

למסירת שמות 02-6222-560

"ופדיון נפש זה הוא תועלת ותרופה לכל צרה שלא תבוא ובפרט לחולים שיתרפאו במהרה, וכבר היו מנסים ובודקים אותנו יותר מאלף פעמים, והיה מועיל בעזרת ה' תקף באותה שעה, והייתה נימרת תועלתו ותרופתו לכל אדם והיו אומרים מה גדלו מעשיך ה'" (פרי עין חיים)